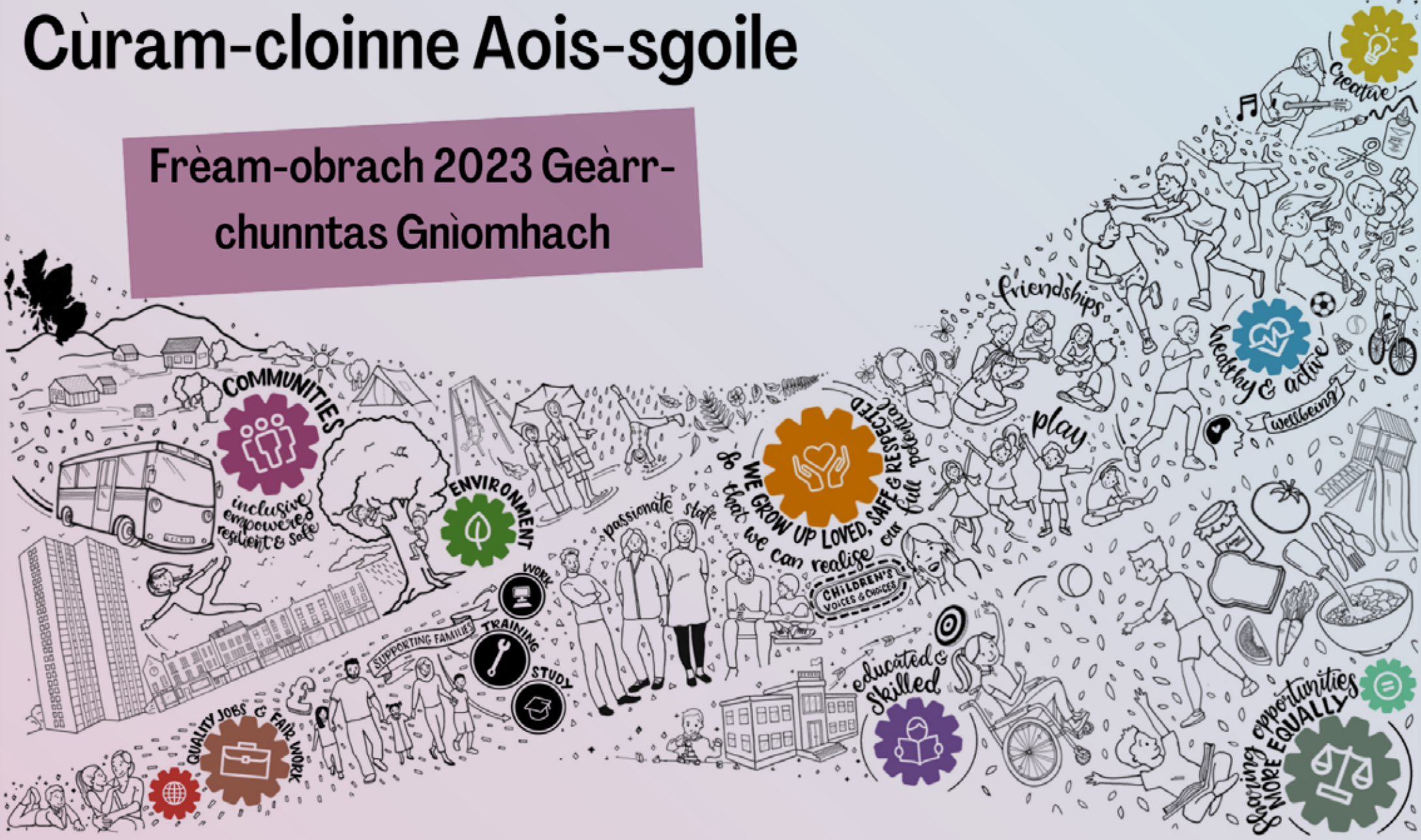

Cùram-cloinne Aois-sgoile

Frèam-obrach 2023 Gearr-
chunntas Gnìomhach

Scottish Government
Riaghaltas na h-Alba

Tha àite riatanach aig seirbheisean cùraim-chloinne n-ar coimhearsnachdan, a' tabhann measgachadh roghainnean anns an urrainn earbsa a bhith aig teaghlaichean gus taic fhaighinn le feumalachdan cùraim-chloinne roimhe is às dèidh na sgoile, is tro na saor-làithean.

Ann am [Best Start, Bright Futures: tackling child poverty delivery plan 2022-26](#), tha dealas againn siostam cùraim-chloinne aois-sgoile a thogail far nach pàigh iadsan leis an teachd a-steach as ìsle dad. Tha cothrom cùraim-chloinne leudaichte do chloinn aois-sgoile deatamach son ar misean nàiseanta dèiligeadh le bochdainn chloinne, brosnachadh math teaghlaich, cuideachadh pàrantan is luchd-cùraim cothrom fhaighinn air oideachadh, trèanadh is trusadh, is draibheadh co-ionannachd gnè nas motha is #Cumail An Gealladh do ar cloinn aig a bheil eòlas air cùram.

Tha fios againn nach libhrig maoinachadh cùraim-chloinne aois-sgoile a-mhàin na toraidhean sòisealta nas fharsainge a tha sinn a' sireadh. Sin an t-adhbhar a tha sinn ag obair gu dlùth thairis rainnse phoileasaidhean le compàirtichean gus ionnsachadh is làn-mheudachadh na buannachdan aig tairgse maoinichte cùraim-chloinne aois-sgoile. Aithnichidh ar raointean gnìomha an iom-fhillteachd seo is tha ar dòigh-obrach stèidhichte air an duine is air an àite ag amas air cruthachadh siostaman ionadail gus coinneachadh feumalachdan na cloinne is teaghlaichean am broinn an coimhearsnachdan.

Figear 1: Mar a chuireas lèirsinn is draibhearan a' phoileasaidh Cùram-chloinne Aois-sgoile ri toraidhean an Fhrèam-obrach Choileanadh Nàiseanta

Dè a dhéanas sinn is ciamar

Bidh ar dòigh-obrach son dealbhadh is togail siostam cùram-chloinne **stèidhichte air an duine is air an àite**. Tha seo a' ciallachadh gu bheil taic is comas aig muinntir na h-Alba làn-phàirt a ghabhail ann am mìneachadh, dealbhadh is libhrigeadh na seirbheisean poblach aca.

Doimhnichidh sinn ar tuigse air mar a tha an siostam cùram-chloinne aois-sgoile ag obair tro bhith a' tuigse eòlas iadsan a tha na lùib, ge be a bheil na daoine ud a' cleachdadh sheirbheisean cùram-chloinne aois-sgoile, a' solarachadh sheirbheisean, no a' cur taic riutha. Tha sinn an dùil gum bi feumalachdan theaghlaichean, is na goireasan ri fhaotainn gus freagairt na feumalachdan sin, diofraichte eadar coimhearsnachdan na h-Alba. Le bhith a' leantainn dòigh-obrach a libhrigeas na toraidhean a tha cudromach ri coimhearsnachdan sònraichte, tha sinn ag aithneachadh gu mathaid gu lean co-dhealbhaidh ri siostaman is seirbheisean cùram-chloinne aois-sgoile sònraichte ann an àitichean eadar-dhealaichte.

Tha ar ‘Plana air duilleig’ na dhreachd air mar a thogas is a libhrigeas sinn siostam cùram-cloinne aois-sgoile:

Ar Lèirsinn

Tairgse cùram-cloinne aois-sgoile dìnimig, còir-stèidhichte do chloinn is daoine òga a thaiceas roghainn is fàs, a’ comasachadh theaghlachan is coimhearsnachdan an làn-chomas a choileanadh.

A’ coileanadh ar lèirsinn – na libhrigeas ar prògram

“Bidh siostam cùram-cloinne aois-sgoile ruigsinneach is neo-chosgail aig Alba a’ toirt cùram roimhe is às deidh sgoil is tro na saor-làithean do chloinn bun-sgoile bho dhachaighean le teachd a-steach iosal, is gun urrainn clann biadh fallainn is biadh-mhor fhaighinn mar phàirt den thairgse seo.”

Carson a tha sinn na dhèanamh?

A’ dèiligeadh ri bochdainn chloinne

A’ fàs teachd a-steach phàrantan tro sholaradh cùram-cloinne a thaiceas obair sheasmhach is chothromach. A’ lùghdachadh cnapan-starra trusaidh tro leasachadh cothrom air cùram-cloinne do na teaghlachan as deatamaiche.

A’ leasachadh thoraidhean do chloinn is teaghlachan

A’ lùghdachadh nan neo-ionannachdan a bhios nam bacadh do theaghlachan targaide cothrom fhaighinn air measgachadh mòr de chur-seachadan. A’ leasachadh math teaghlach le bhith a’ cur taic ri is ag àrdachadh cothrom air cùram-cloinne, biadh is cur-seachadan amalaichte.

Cò a chuidicheas e?

Tha ar n-obair le fòcas air taiceadh teaghlachan le teachd a-steach iosal, gu h-àraid iadsan am broinn nan sia prìomh bhuidhnean teaghlach dualtach a bhith beò am bochdainn.

Pàrantan nan aonar

Teaghlachan mòra (le trìuir chloinne no barrachd)

Teaghlachan le pàiste (fo aon)

Màithrean òga (fo 25 bliadhna a dh’aois)

Teaghlachan mion-shluaghach

Teaghlachan le inbheach no leanabh ciorramach

Dè a nì sinn?

Raointean Gnìomha

Togail an t-Siostaim

A’ cruthachadh a’ bhun-structair nàiseanta a thaiceas fàs is leudachadh.

Measadh an Atharrachaidh

Rannsachadh libhrigeadh sheirbheisean is na buaidhean aca an coimhearsnachdan diofraichte

Feumalachdan reachdais

Dealbhadh inneal libhrigidh

Riaghladh is clàradh

Teisteanasan

Airidheachd

Taiceadh leasachaidhean don t-siostam làithreach

Coimhearsnachdan tràth-thogail, a’ measadh:

Seirbheisean Speisealach

Solaradh Bidh

Measadh comas is iarrtas fad bliadhna

Targaideachadh maoinachaidh

Solaradh dùthchail

Ciamar a nì sinn e?

Dealbhadh sinn ar siostam cùram-cloinne aois-sgoile mu thimcheall feumalachdan dhaoine is na tha cudromach do choimhearsnachdan

Stèidhichte air àite

Stèidhichte air daoine

Ar Raintean Gnìomha

An lùib togail siostam cùraim-chloinne aois-sgoile tha a bhith a' dealbhadh gach cuid seirbheisean cùraim-chloinne aois-sgoile is na structaran siostaim a thaiceas is a cheanglas na seirbheisean ri chèile.

Le **'Togail an t-siostaim'** nì sinn cinnteach gum bi na structaran siostaim nàiseanta a thaiceas an libhrigeadh aig tairgse maoinichte cùraim-chloinne aois-sgoile a' coileanadh feumalachdan iadsan a bhios a' cleachdadh cùraim-chloinne aois-sgoile, is iadsan a bhios na sholaradh. Bidh sinn:

- A' meòrachadh feumalachdan reachdais sam bith a dh'fhaodadh a bhith a dhìth.
- Ag aithneachadh roghainnean a b' urrainn a bhith ann gus tairgse maoinichte teachdail de chùram-cloinne aois-sgoile fhaighinn do theaghlaichean.
- A' cumail oirnn a' scòpadh roghainnean a b' urrainn a bhith ann son libhrigeadh tairgse teachdail cùraim-chloinne aois-sgoile gu teaghlaichean, a' coimhead gu dlùth ris na buannachdan aig modailean libhrigidh diofraichte is mar a fhreagras iad na tha teaghlaichean air innse dhuinn a dh'obraicheadh as fheàrr dhaibhsan.

- A' meòrachadh cò ris a bu chòir frèam-obrach riaghlaidh làidir do chùram-cloinne aois-sgoile, a thaiceadh càileachd, nuadhas is fàs anns an roinn, a bhith coltach.
- A' dearbhadh gu bheil am frèam-obrach teisteanais do chùram-cloinne aois-sgoile ion-amasach, a' figh a-steach càileachd, a' freagairt ri feumalachdan cloinne aois-sgoile gu lèir, is cinnteach de feachd-obrach seasmhach thairis an roinn san ùine-fhada.
- A' cumail sgrùdadh airidheachd gus dòigh-obrach chunbhalach a leasachadh leis an tomhas sinn airidheachd air tairgse maoinichte teachdail sam bith de chùram-cloinne aois-sgoile.
- A' meòrachadh far an urrainn an siostam làithreach a leasachadh, gu h-àraid dèanamh cinnteach gun urrainn pàrantan, luchd-cùraim is solaraichean gu farasta fiosrachadh fhaighinn mu chùram-cloinne aois-sgoile.

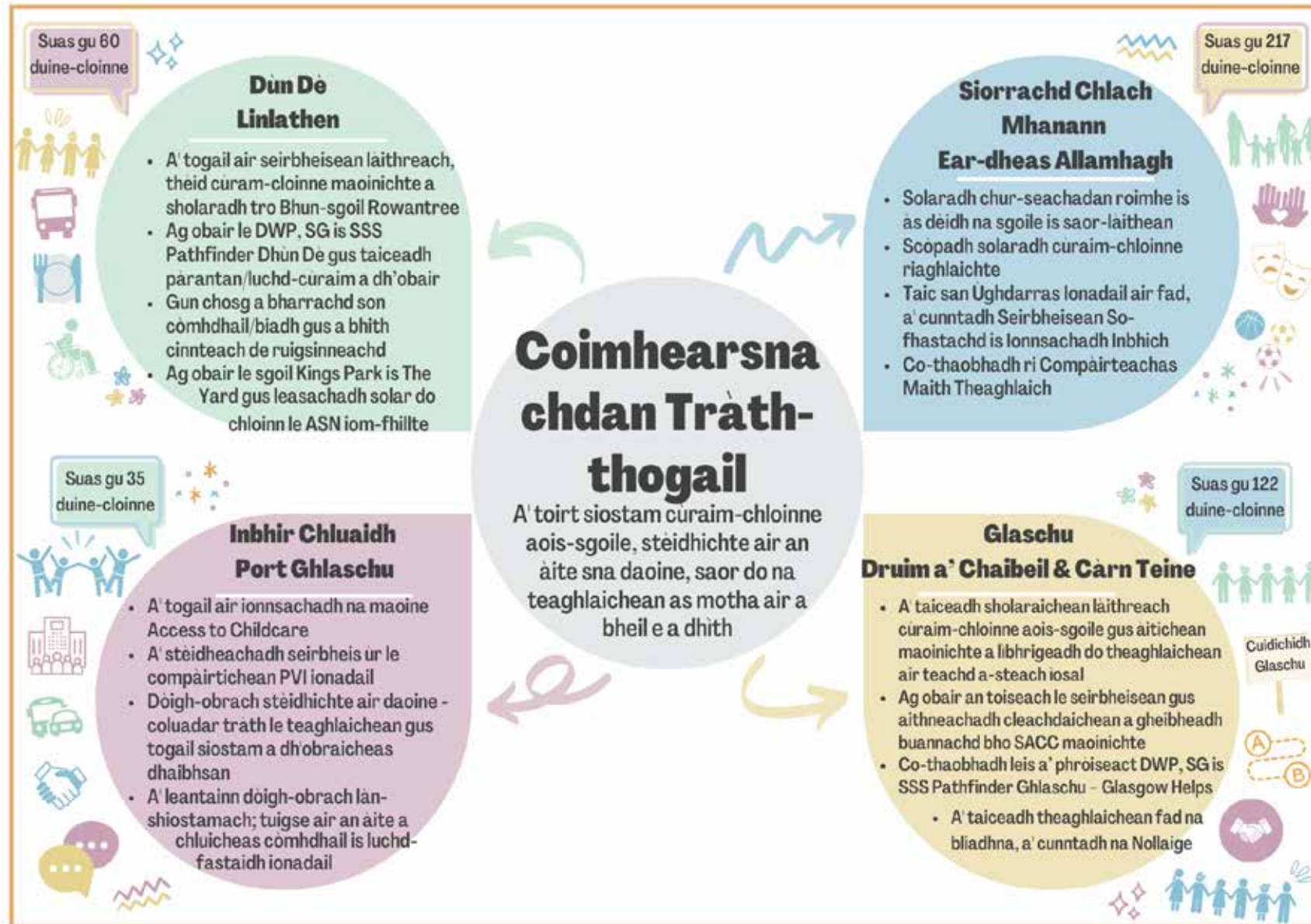
Le **Measadh an atharrachaidh**, tha sinn mu thràth a' coimiseanadh is a' maoinachadh obair ann an coimhearsnachdan gus cùram-cloinne aois-sgoile a thoirt do na teaghlaichean as motha a dh'fheumas e gus ionnsachadh bho na tha ag obair aig ìre ionadail is aithneachadh na h-atharrachaidhean a tha a dhìth aig ìre nàiseanta.

- Tha obair mu thràth air tòiseachadh sna raointean seo gus tuigse feumalachdan cùraim-chloinne is tha sinn mu thràth air tòiseachadh libhrigeadh seirbheisean maoinichte cùraim-chloinne aois-sgoile do theaghlaichean aig am biodh trioblaid pàigheadh air an son. Bidh sinn:
- A' meòrachadh ciamar as fheàrr dealbhadh is libhrigeadh seirbheisean seasmhach as urrainn taiceadh teaghlaichean **fad na bliadhna**.
- A' cur rannsachadh is eòlas làithreach gu feum, bho iadsan a tha a' faighinn is a' libhrigeadh **seirbheisean speisealach** de dh'àrd-chàileachd, gus a bhith soilleir mun mhaoineachadh, modailean trusaidh is àrainneachdan de dh'àrd-chàileachd a tha a dhìth gus libhrigeadh tairgse cùraim-chloinne aois-sgoile do chloinn, ge be dè am feumalachdan.

- A' sgrùdadh is a' measadh an iarrtais son **biadh** is na toraidhean do chloinn is teaghlaichean gus freagairt ri dì-thèarainteachd bìdh ann an dòigh stèidhichte air còraichean, le urram is gun stiogma.
- Ag ullachadh is a' feuchainn co-dhùnaidhean a thaiceas seasmhachd seirbheisean riatanach cùraim-chloinne aois-sgoile am broinn choimhearsnachdan dùthchail is eileanach.

Figear 2: Coimhearsnachdan Tràth-thogail Cùraim-chloinne Aois-sgoile a th' ann mu thràth

Ath-cheuman

Ann an 2023, nì sinn sreath thachartasan compàirteachaidh son ùghdarrasan ionadail is solaraichean le fòcas air soilleireachadh ar dòigh-obrach is conaltradh na tha Riaghaltas na h-Alba a' sùileachadh is sinn a' toirt ar gealladh cùraim-chloinne aois-sgoile gu buil. A' togail air a' chompàirteachas seo, agus air na tha solaraichean mu thràth air cuir ri co-dhealbhadh 's iad an sàs ann am Pannal nan Daoine, leasaichidh sinn planaichean son obair cho-dhealbhaidh sholaraiche dhìleas ann an 2023. Cuideachd, bidh sinn a' coluadar le Comhairle Seirbheisean Sòisealta na h-Alba, an Luchd-sgrùdaidh Cùraim is Foghlam Alba, a thuilleadh air buidhnean nàiseanta (a' cunntadh an Lìonradh Albannach son Cùram Taobh Muigh na Sgoile is Comann Aireachaidh-chloinne na h-Alba) a' riochdachadh roinn a' chùraim-chloinne aois-sgoile, gus aire a thogail mun dòigh-obrach a tha sinn a' leantainn is an t-àite acasan ann a bhith a' cur taic ri libhrigeadh ar raointean gnìomha.

Ann an 2023-24 cuiridh sinn tuilleadh airgid dha na pròiseactan againn gus **measadh an atharrachaidh** tro bhith a' cumail oirnn a' cur taic ri ar Coimhearsnachdan Tràth-thogail is seirbheisean maoinichte son Cothrom fhaighinn air Cùram-cloinne. A thuilleadh air na ceithir Coimhearsnachdan Tràth-thogail a th' ann mu thràth ann an Siorrachd Chlach Mhanann, Dùn Dè, Glaschu is Inbhir Chluaidh, thèid ar pròiseact a leudachadh gu sgìrean ùra ann am Fìobha is Eileanan Shealtainn.

Ann an 2025-26, leasaichidh sinn plana libhrigidh nas mionaidiche a' sealltainn cò ris a bhios tairgse cùraim-chloinne aois-sgoile coltach do theaghlaichean am broinn choimhearsnachdan is a' toirt clàr-ama libhrigidh soilleir.

Bu mhath leinn taing a thoirt do chloinn, teaghlaichean, luchd-cùraim, solaraichean cùraim-chloinne aois-sgoile, is an iomadh neach-ùidhe eile ris na bhruidhinn sinn mu thràth, a chuidich cruthachadh ar lèirsinn is raointean gnìomha don teachd-àm. Bu mhath leinn taing a thoirt do gach neach an-dràsta ag obair gus cùram-cloinne aois-sgoile a thoirt do theaghlaichean air feadh Alba – tha sibh a' solarachadh seirbheisean riatanach a tha a' cur taic ri cloinn is teaghlaichean am broinn ur coimhearsnachdan an-dràsta is san teachd-àm.

© Crown copyright 2023

OGL

This publication is licensed under the terms of the Open Government Licence v3.0 except where otherwise stated. To view this licence, visit nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3 or write to the Information Policy Team, The National Archives, Kew, London TW9 4DU, or email: psi@nationalarchives.gsi.gov.uk.

Where we have identified any third party copyright information you will need to obtain permission from the copyright holders concerned.

This publication is available at www.gov.scot

Any enquiries regarding this publication should be sent to us at
The Scottish Government
St Andrew's House
Edinburgh
EH1 3DG

ISBN: 978-1-80525-624-3 (Web only)

Published by The Scottish Government, October 2023

Produced for The Scottish Government by APS Group Scotland, 21 Tennant Street, Edinburgh EH6 5NA
PPDAS1260462 (10/23)

W W W . g o v . s c o t